

Ústav anglického jazyka a didaktiky

Adéla Kunstová

Posudek oponenta

Postavení scénických příslovečných určení v angličtině a češtině

The position of scene-setting adverbials in English and Czech

Diplomová práce

Praha, září 2013

Diplomová práce zkoumá scénická příslovečná určení místa a času z hlediska jejich postavení ve větě. Práce si klade za cíl porovnat pozici příslovečných určení v angličtině a češtině s ohledem na jejich aktuálněčlenskou funkci.

V teoretické části autorka popisuje typy příslovečného určení, druhy realizace, jejich sémantické role a syntaktické funkce, přičemž se opírá především o *A Comprehensive Grammar of the English Language* a *Mluvnici současné angličtiny na pozadí češtiny*. Patříčná pozornost je věnována popisu funkční větné perspektivy podle brněnské lingvistické školy Jana Firbase.

Analýza je založena na 200 příkladech získaných pomocí paralelního korpusu Intercorp (po 100 dokladech v obou směrech). Z realizačních forem jsou zahrnuty pouze nevětné formy: adverbia, substantiva a předložkové fráze. Praktická část (kapitola 4) je rozdělena do čtyř podkapitol podle směru překladu: temporální adverbialia z angličtiny, lokální adverbialia z angličtiny, temporální adverbialia z češtiny, lokální adverbialia z češtiny, kdy autorka popisuje realizační formu adverbialií, podtyp sémantické role a pozice s ohledem na aktuálněčlenskou funkci. Pokud jde o temporální adverbialia ve směru z angličtiny do češtiny, nejčastější byla realizována předložkovou frází (48%) a adverbii (46%). Co se týče AČV funkce, bylo zjištěno, že temporální adverbialia mají v 52% funkci tématu. Také u lokálních určení převažuje realizace předložkovou frází (78 %). Za velmi zajímavé lze považovat poznatky týkající se temporálního “now”, jehož překlad bývá často vynechán, neboť nese velmi malý význam. U lokálních určení se potvrdila hypotéza, že mají častěji funkci rematu (ve více než polovině případů) a častěji se vyskytují v koncové pozici (88%). Potvrdila se hypotéza, že tematická adverbialia v koncové pozici jsou typická pro angličtinu, v češtině se vyskytují v pozici počáteční nebo mediální. V případě opačného směru – z češtiny do angličtiny – autorka dochází ke zjištění, že pozice adv. určení si odpovídají více než v opačném směru překladu. Ukázalo se, že největší míra korespondence mezi angličtinou a češtinou je v počáteční pozici a tematické pozici.

Poznámky k jednotlivostem:

- Str. 10 a na mnoha dalších místech – při odkazu na Quirka et al. je uveden chybný rok vydání (2002 místo 1985)
- Str. 13 – mluvíte o českém pojetí příslovečných určení. Můžete uvést, z jakých českých gramatik vycházíte?
- str. 74 References – výtku lze mít k nepříliš obsáhlému seznamu titulů, chybí zde např. jedna ze základních gramatik od Huddlestona a Pulluma (2002); další studie zabývající se FSP. Dále v přehledu bibliografie chybí tituly zabývající se českou gramatikou.

Ústav anglického jazyka a didaktiky

- Str. 28-29 - Mohla by autorka vysvětlit, proč podle Dvořákové není možné užít příslovečná určení „here“, „there“, „now“ samostatně, bez kontextu? Co je tím přesně míněno?
- Mohla by autorka blíže vysvětlit definici mediální pozice, kterou uvádí na str. 34? „the medial position means that the adverbial occurs between the subject and the nominal part of predication“. Další připomínka se týká „multiple adverbials“. V těchto větách je oběma příslovečným určením přiřazena koncová pozice. Snad by bylo vhodnější pozici dvou příslovečných určení odlišit – např. Final I, Final II.
- Mohla by autorka specifikovat, jak postupovala při hodnocení pozice adverbialního určení v češtině? Domnívám se, že vzhledem k neobligatornosti podmětu v české větě se např. mediální pozice určuje velmi těžko. U řady příkladů bych pak pozici hodnotila jiným způsobem. To se týká např. věty ET12 „Jestli teď zavoláš...“ je pozice „teď“ určena jako mediální. Zde jde podle mne o iniciální pozici, příslovečnému určení předchází spojka.
- Str. 38 – „právě“ je rematizátor (nikoli intenzifikátor)
- Zdá se mi, že v některých příkladech s „now“ se jedná spíše o konjunkt a nikoli o příslovečné určení času (např. ET36), proto bych se klonila k vyřazení těchto příkladů. Vyskytlo se při excerpci více takových případů?
- Podle jakého hlediska jsou příklady v appendixu děleny do skupin? Dělení mi připadá nekonzistentní – první skupina „Multiple Adverbials“ zahrnuje dvě příslovečná určení bez ohledy na sémantiku, v ostatních skupinách jsou příklady klasifikovány podle jejich sémantiky. Příslovečná určení z první skupiny tedy už do sémantických podskupin neklasifikujete?
- Str. 43 - př. 11 – nemohlo by být „there“ rématem? Zdá se mi, že by mohlo jít o vypojení z kontextové zapojenosti na základě kontrastu – „nežila tam, ale v bytě nad garáží“
- V případech, kdy se ve větě vyskytují dvě adverbialní určení, autorka často zmiňuje „semantic closeness“. Jak se pozná, které příslovečné určení je slovesu sémanticky bližší? V př. 20 je to poměrně snadné („to get into trouble“ lze považovat za ustálené spojení), ale jak lze postupovat u př. 16?
- Str. 48 – autorka uvádí, že adverbialní určení v iniciální pozici bude automaticky považovat za tematická. Ne vždy tomu tak je. V př. ES16 bych iniciální „in London“ považovala réma (emphatic fronting).

Formální a jazykové nedostatky:

- nesystematické číslování podkapitol – na str. 13 uvádíte podkapitolu 2.1.2.1 Adverbials of time, na str. 12 číslování podkapitoly Adverbials of space chybí. Podrobnější podkapitoly (2.1.2.1, 2.1.3.1 aj.) v obsahu zcela chybí. Kapitola 2.1.3.1 věnující se Adjunktům je příliš rozsáhlá a nepřehledná - mohla být rozdělena na další podkapitoly. To se týká i kapitoly č. 4 – podkapitoly nejsou uvedeny v obsahu.
- str. 19 a jinde – tečky se píší až za konec závorky: ... (Adam 2008: 26).
- Str. 20 - chybí předložka: it is the length of the text; str. 23 – „as a one of“; str. 25 – člen – „various registers“, the majority... occur

Ústav anglického jazyka a didaktiky

- Několik překlepů: str. 31, 38, 39, 45, 49 (jsou vyznačeny v kopii práce, kterou jsem měla k dispozici).
- Str. 21 – v kapitole o FSP uvádíte řadu příkladů, u nichž však není zřejmé, z kterého zdroje byly převzaty
- Na str. 34 vymezuje autorka, co považuje za iniciální, mediální a finální pozici. Domnívám se, že vzhledem k povaze práce by pozice měla být přesněji vymezena v Metodologii (podrobně se definici pozice věnuje např. Quirk et al. 1985: 490). To se týká především mediální pozice, kterou lze obvykle obtížně identifikovat.
- Str. 43 - u př. 11 nesprávný kód příkladu – v apendixu je uveden pod jiným kódem

Závěr: Celkově lze práci považovat za zdařilý pokus popsat pozici a aktuálněčlenskou funkci adverbálních určení. Přes výše uvedené formální i obsahové nedostatky splňuje práce Adély Kunstové požadavky kladené na diplomovou práci. K obhajobě ji proto doporučuji a předběžně hodnotím jako *velmi dobrou*.

PhDr. Gabriela Brůhová, Ph.D.

V Praze 9.9.2013